

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Studieplan för utbildning på forskarnivå i sociologi

(Doctoral studies in Sociology)

Beslut	HS FN 2025-02-06	Dnr.	HS2025/315	Ersätter	HS2016/415
Giltighet fr.o.m.	2025-02-06	t.o.m.	Tillsvidare	Handläggare	Monica Eriksson

Beslut om inrättande

Studieplanen är fastställd av fakultetsnämnden vid Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap 2016-06-02 och reviderad 2025-02-06.

Allmänna bestämmelser för utbildning på forskarnivå finns i Högskolelagen och Högskoleförordningen. Utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet ges i den omfattning som tillgängliga resurser medger.

1. Allmänt

Forskning vid ämnet är organiserad i tre forskningsprofiler 1) forskning om relationer och vardagsinteraktion, där t.ex. fenomen som transnationella relationer, relationer med döda närstående, rasifiering, bedrägeri och singelliv undersöks; 2) forskning om ålder som en social dimension i vardagsliv och samhälle varigenom fenomen som åldrande och teknologi, generationsmöten, äldre och kultur, livslångt lärande och äldres ensamhet undersöks; och 3) forskning om sociala rörelse och motstånd varigenom frågor som aktivismens inflyttande på samhälle och politik, motståndets utmanande av maktförhållande, och vardagshandlingar inom aktivismen undersöks.

Ämnet samarbetar delvis med andra ämnen inom och utom Karlstads universitet vad avser forskarkurser och handledning.

I enlighet med Karlstads universitets policy för jämställdhet skall genusperspektivet beaktas i utbildningen på forskarnivå.

2. Utbildningens mål

2.1 Allmänna mål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, anges i Examensordningen (Högskoleförordningen, bilaga 2, SFS 1993:100):

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- *Visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

För doktorsexamen ska doktoranden

- *Visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och*
- *Visa förtrolighet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- *Visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,*

- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- Visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forskning och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

*För **doktorsexamen** ska doktoranden*

- Visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- Visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- Med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- Visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

*För **licentiatexamen** ska doktoranden*

- Visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- Visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

*För **doktorsexamen** ska doktoranden*

- Visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- Visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig uppsats/Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

*För **licentiatexamen** ska doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.*

*För **doktorsexamen** ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.*

2.2 Ämnesspecifika mål

Ämnesspecifika mål för utbildning på forskarnivå i ämnet sociologi vid Karlstads universitet utgörs av följande.

Utbildningens mål är att skapa förmåga till vetenskaplig analys och självständig forskning rörande sociala strukturer, processer och aktörer. Efter genomgången utbildning ska därför doktoranden kunna visa vetenskapsteoretiska och metodologiska kunskaper, visa erfarenhet av både teoretisk analys och konkret forskning, visa grundlig kännedom om centrala sociologiska teorier och perspektiv och bredd i vetandet om samhälleliga förhållanden och den sociologiska forskningens möjligheter.

Utbildningen ska förbereda för såväl en forskarkarriär inom akademien samt ge professionell kompetens för arbetsuppgifter utanför akademien som t ex utredare i privata och offentliga organisationer.

3. Behörighet

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan har föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (Högskoleförordningen, 7 kap, § 35).

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Högskolan får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl. (Högskoleförordningen, 7 kap, § 39).

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som har avklarade kurser om minst 120 högskolepoäng i sociologi, varav minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå. Behörig är även den som på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

4. Antagning

Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå sker i den ordning som fastställs av universitetsstyrelsen vid Karlstads universitet.

5. Urval

Urval bland behöriga sökande till utbildningen på forskarnivå ska göras med hänsyn till den bedömda förmågan att framgångsrikt bedriva sådan utbildning. Urvalet baseras på den sökandes tidigare studieresultat med betoning på kvalitet hos de självständiga skriftliga arbeten av forsknings- och utredningskaraktär som ingått i utbildningen, i synnerhet på avancerad nivå. Urval ska också göras med hänsyn till hur väl den inskickade avhandlingsplan relaterad till minst en av ämnets forskningsprofiler samt vid den sökandes avsikt att närvara och delta i ämnets forskningsmiljö.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildningen på forskarnivå kan genomföras med sikte på doktorandexamen respektive licentiatexamen. Doktorsexamen innebär en utbildningstid på fyra år, motsvarande 240 högskolepoäng (hp), och licentiatexamen innebär en utbildningstid på två år, motsvarande 120 hp.

Utbildningen innehåller dels en kursdel och dels ett självständigt arbete (vetenskaplig avhandling respektive uppsats). För doktorsexamen omfattar kursdelen 60 hp och avhandlingsdelen 180 hp samt för licentiatexamen omfattar kursdelen 30 hp och uppsatsdelen 90 hp.

6.1 Kurser

För licentiatexamen:

Obligatoriska kurser inom;

- Forskningsmetodik omfattande 7,5 hp
- Klassiska och samtida sociologiska teorier omfattande 7,5 hp

- Vetenskapsteori omfattande 7,5 hp

Valbara kurser omfattande 7,5 hp

För **doktorsexamen:**

Obligatoriska kurser inom:

- Forskningsmetodik omfattande 15hp, varav kvalitativ metod 7,5 hp och kvantitativ metod, 7,5 hp
- Klassiska och samtida sociologiska teorier omfattande 15 hp
- Vetenskapsteori omfattande 7,5 hp

Valbara kurser omfattande 22,5 hp

Valbara kurser inom vardera examen ska väljas i samråd med handledare och examinator. Doktoranden kan tillgodoräknas såväl obligatoriska som valbara kurser givna vid andra ämnen och/eller lärosäten efter godkännande av examinator.

6.2 Doktorsavhandling och licentiatuppsats

Doktoranden ska utarbeta en vetenskaplig avhandling för doktorsexamen respektive en vetenskaplig uppsats för licentiatexamen. Avhandlingen och licentiatuppsats kan utformas antingen som ett enhetligt, vetenskapligt sammanhängande verk (en monografi) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser med en introduktion till och kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsavhandling). Ämnet för avhandlingen eller uppsatsen utformas i samråd med handledare och examinator.

För sammanläggningsavhandling gäller fyra stycken artiklar varav minst två artiklar har antagits för publicering i refereegranskad vetenskapliga tidskrifter eller böcker. Doktoranden ska vara huvudförfattare till minst två artiklar och ensamförfattare till minst en artikel.

För sammanläggningslicentiatuppsats gäller två stycken artiklar varav minst en artikel har antagits för publicering i en refereegranskad vetenskaplig tidskrift eller bok. Doktoranden ska vara huvudförfattare till minst en artikel.

Doktorandens ansvar samt övriga deltagares ansvar ska för varje artikel kunna utläsas ur en författardeklaration. Denna kan inkluderas i respektive artikel eller i kappan.

Avhandlingsarbetet ska vid minst tre tillfällen presenteras vid ämnets seminarium:

- Inom 10% tid från starten av forskarutbildningen ska en avhandlingspromemoria presenteras. Granskningen görs av två interna opponenter.
- Efter det att forskarutbildningsstudierna pågått 50% från starten ska avhandlingsarbetet presenteras vid ett mittseminarium. Presentation ska omfatta det skriftliga material som sammanställts inom ramen för avhandlingsarbetet samt en muntlig presentation av avhandlingsarbetet. Vid mittseminariet utses en extern opponenter med uppgift att granska arbetet.
- I samband med avhandlingsarbetets slutförande ska ett slutseminarium hållas där avhandlingens samtliga delar presenteras. Vid slutseminariet utses en extern opponenter med uppgift att granska arbetet.

Licentiatuppsatsarbetet ska vid minst två tillfällen presenteras vid ämnets seminarium:

- Inom 10% tid från starten av forskarutbildningen ska en uppsatspromemoria presenteras. Granskningen görs av utsedd oppositionsgrupp.
- Efter det att licentiatutbildningsstudierna pågått 80% från starten ska uppsatsarbetet presenteras vid ett slutseminarium. Presentation ska omfatta det skriftliga material som sammanställts inom ramen för uppsatsarbetet samt en muntlig presentation av

uppsatsarbetet. Vid slutseminariet utses en intern eller extern opponent med uppgift att granska arbetet.

Licentiatuppsatsen ska försvaras vid ett licentiatseminarium. Avhandlingen ska försvaras vid en offentlig disputation. För mer information se gällande policydokument ”Regler för doktorsavhandling och disputation” och ”Regler för licentiatuppsats”.

6.3Handledning

Den som antagits till utbildning på forskarnivå har rätt till handledning enligt gällande antagningsordning för forskarutbildning vid Karlstads universitet.

6.4 Individuell studieplan

Vid studiernas början ska doktoranden i samråd med sina handledare upprätta en individuell studieplan inom sex månader. Studieplanen ska innehålla en tidsmässigt realistisk planering för utbildningen på forskarnivå samt för handledning. Planen ska också innehålla en avhandlingspromemoria som består av en introduktion till forskningsområdet, problemformulering, forskningssyfte, metodiska och teoretiska utgångspunkter samt aktuella forskningsetiska överväganden. Den individuella studieplanen ska kontinuerligt (minst en gång per år) följas upp med kommentarer och eventuella korrigeringar i skriftlig form.

6.5 Examination

Examination av kurser sker enligt gällande kursplaner. Vetenskaplig avhandling, respektive licentiatuppsats examineras enligt högskoleförordningen (Kap. 6 §§ 33-34), samt gällande policydokument vid Karlstads universitet.

7. Övrigt

Tidigare versioner av studieplanen är fastställda:

2007-06-14, dnr FAK3 2007/219

2011-10-24, DEK3 74/2011

2012-12-12, dnr FAK3 2007/219

2016-06-02, dnr HS2016/415, studieplanen gäller doktorander som antas från och med 2015-12-31 samt redan antagna doktorander som så önskar.